

STEPHEN RICHARD WITT

BEDAVA MÜZİK

ÇEVİRİ: ERGİN ÖZLER

BİR MUCİT, BİR PATRON VE BİR HIRSIZ
MÜZİK ENDÜSTRİSİNİ NASIL ALTÜST ETTİ?

2. BASKI

 MSG
MÜSİK ESERİ SAHİPLERİ ORDU
MÜSİK BİRLİĞİ

 MUNDI

BEDAVA MÜZİK

Bir Mucit, Bir Patron ve Bir Hırsız
Müzik Endüstrisini Nasıl Altüst Eder?

STEPHEN RICHARD WITT

Mundi Kitap / MSG Müzik Kütüphanesi - 1

Bedava Müzik, Stephen Witt

İngilizce aslından çeviren: Ergin Özler

How Music Got Free

İlk baskı (bu çeviride kaynak alınan baskı): Penguin Books, 2016

© 2015, Stephen Richard Witt

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2020

2.basım: Mart 2020, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Yönetici editör: Özlem Alkan K

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak tasarımı: Alper Zeki

Baskı ve cilt: İMAK Basım Yayın Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

Akçaburgaz Mah. 137. Sokak No: 12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-605-69561-5-7

MUNDİ KİTAP

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

mundikitap.com/9786056956157

bilgi@mundikitap.com

Mundi Kitap, Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Sertifika No: 43514

BEDAVA MÜZİK

Bir Mucit, Bir Patron ve Bir
Hırsız Müzik Endüstrisini
Nasıl Altüst Etti?

STEPHEN RICHARD WITT

MÜZİK / İNCELEME

İngilizce aslından çeviren
Ergin Özler

STEPHEN RICHARD WITT, 1979'da ABD'nin New Hampshire eyaletinde doğdu. Lisansını 2001'de Chicago Üniversitesi Matematik Bölümü'nde yaptı. Ardından altı yılını borsada oynayarak, Chicago ve New York'ta serbest fonlar için çalışarak geçirdi. Doğu Afrika'da ekonomik kalkınma alanında çalıştığı iki yılın ardından, 2011'de Columbia Üniversitesi'nin Gazetecilik Yüksekokulu'ndan mezun oldu. Halen Brooklyn, New York'ta yaşıyor.

ERGİN ÖZER, Berklee College of Music'in Profesyonel Müzik Bölümü'nden meslek ve İTÜ'nün Müzik İleri Araştırmalar Merkezi'nden Ses Tasarımı ve Mühendisliği yüksek lisans diplomalarını aldı. İstanbul SAE ve İstanbul Aydın Üniversitesi'nde müzik teknolojisi ve ses tasarımı dersleri verdi. Bilfiil ses mühendisi olarak çalıştığı 20 yılda çok sayıda tanınmış sanatçının albüm ve 45'liklerini kaydetti.

TÜRKÇE BASKIYA ÖNSÖZ

Kendimizi tamamen izole etmez ve çok özel bir çaba harcamazsak gün içinde mutlaka müzik dinleriz – hiç değilse bir şarkıyı uzaktan da olsa duyarız. Dinleme alışkanlıklarımız değişse bile müziksiz kalamayız. Müzik hem insanın hiçbir alet kullanmadan üretebildiği bir şey hem de dünya çapında kocaman bir endüstrinin konusu. Müzikle sadece dinleyici olarak ilişki kuran kitleler çoğunlukla müzik yapma faaliyeti üzerine düşünmez ya da onun zor, zahmetli hatta pahalı yanları olduğunun farkında bile olmaz. Müziği üretenler ve hayatını bu üretimin kitleye iletimi üzerinden kazananlar içinse bunları düşünmemek mümkün değil. Mesleği müzikle ilgili olan kimse için müzik, asla sadece müzik değil.

Ülkemizde ve dünyada meslek birliklerince toplanan telif hakları, müziğin bu iki yönünü bir arada anlamamıza imkân sağlayan bir alan. En sade biçimiyle kaydedilmiş bir bestenin, hepimizin birlikte söylemekten mutluluk duyduğu marş haline gelmiş şarkıların ya da özlü söz niteliği kazanmış şarkı sözlerinin telifini toplamanın ve dağıtmanın ne kadar teknik ve karmaşık bir iş olduğunu, bu eserlerle günlük hayatta karşılaştığımızda asla düşünmeyiz. Müzik eserleri ve onlardan oluşan kayıtlar, genellikle onlara emek verenlerin dışında birilerinin daha fazla para kazanmasına yardım ederler. Çoğu kimse bunun farkında olmadığından, bir kuaförde, uçakta ya da bir markette çalan müziğin bir bedeli olduğu gerçeği de çoğumuza tuhaf gelebilir (bu mekânla-

rın müziksiz olduğunu bir an için hayal etmek belki aydınlatıcı olabilir). Müzik meslek birlikleri bu bedelin yani telif hakkının peşine düştüklerinde, telif bilincinin eksikliğinden şikâyet eder ve genelde yasal olarak toplayabilecekleri bedellerin çok daha azına razı olmak zorunda kalırlar.

Müzik meslek birlikleri açısından ülkemizdeki yaygın pratik, telif konusunu anlamadığı için halka kızmak, yasalar yanlış yazılıp uygulandığı için devleti eleştirmek veya diğer meslek birlikleriyle savaşmak gibi oldukça faydasız biçimler almıştır. Bu hengâmede, telif deyince insanların aklına sadece birbirleriyle atışan sanatçıların ya da “müzik parası” almak için polis ve avukat eşliğinde dükkân kapısına dayanan birilerinin geldiği nedense atlanmıştır. Kendisi de mümkün mertebe az ödeme yapmak isteyen medya kuruluşlarının telif konusunu sevimsiz göstermek istemesi doğal olsa da, müzik meslek birliklerinin kendilerini ve konuyu anlatmaya bugüne kadar yeterince özen gösterdiği söylenemez.

Türkiye'nin önde gelen müzik meslek birliği MSG ve köklü yayınevi Can Yayınları'nın yeni markası Mundi'nin işbirliğine ortaya çıkan “Müzik Kütüphanesi” temel bir tespitin sonucu: Meslek birliklerimiz bu çağda kendilerini anlatmadan ve topluma katma değer sunmadan hayatta kalamaz. MSG bu yayınlarla, müzik tüketen kişi ve kurumlarla arasındaki iletişimi güçlendirmeyi hedeflerken, toplumu müzik dünyasıyla ilgili tartışmalara dahil olmaya, müzikten daha fazlasını dinlemeye ve birlikte düşünmeye davet ediyor.

Müzik ve müzik endüstrisi üzerine son yıllarda yayımlanan ve global ölçekte ses getiren kitaplardan oluşan bu seçkiyi dilimize kazandırmanın, bu alanlardaki genel bilgi seviyemizi artırarak, dünyanın geri kalanıyla eşgüdümümüzü güçlendirmek gibi bir etkisi de olacağını umuyoruz.

Elinizde tuttuğunuz kitaba gelince... “Müzik Kütüphanesi”nin ilk kitabı *Bedava Müzik* müzik tarihindeki en büyük değişikliklerden birinin, MP3 teknolojisinin icadının yarattığı şokların izini sürüyor. Telif hakları tarihindeki en büyük kırılmanın ve bunun koca bir endüstri tarafından çok geç fark edilmesinin hikâyesini anlatıyor. Dünyanın üç farklı yerinde yaşanan üç farklı gerçeklik üzerinden anlatılan hikâye hem kendi başına çok ilgi çekici hem de tüm müzik dünyası için büyük dersler içeriyor. Ve bu derslerden belki de en önemlisi değişimin hızıyla ilgili.

Hepimizin her şeyi takip etmesine imkân yok. Ama hep beraber hiçbir şey değişmeyecekmiş gibi yapmanın faturası da çok ağır oluyor. Dünya müzik endüstrisinin dijital devrime uyumlanması çok geç başlayıp hâlâ de-

vam eden bir süreç. Tüm paydaşlar dayanışmayla rekabetin el ele yürüdüğü ve sürekli kuralların değiştiği bir oyunun içinde. Ve biz eser sahipleri olarak hak ettiğimiz yerde olmak istiyorsak; ne sadece kendi bildiğimizi okumayı seçebilir ne de müzik endüstrisini dönüştürmeyi tamamen başkalarına bırakabiliriz. Artık dinleyiciyle müzikten daha fazlasını paylaşmak zorundayız.

Oluşan yeni bilgilere anadilimizde ulaşabilmenin, eser sahipleri ve müzik dinleyicileri başta olmak üzere herkesin zihninde yeni ufuklar açması dileğiyle.

İyi okumalar...

Harun Tekin

Müzişyen, MSG Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Mart 2020

GİRİŞ

Ben korsan neslin üyesiyim. 1997’de üniversiteye başladığımda MP3 diye bir şey duymamıştım. İlk dönemin sonunda iki gigabyte’lık sabit diskimi yüzlerce korsan şarkıyla doldurmuştuım. Mezun olurken 20’şer gigabyte’lık altı diskim vardı¹ ve tümü doluydu. 2005’te New York’a taşındığımda yaklaşık 15 bin albüme denk 1.500 gigabyte’lık bir müzik koleksiyonum vardı. Kütüphanemi yalnızca sıraya dizmek bir saat alıyordu; şarkıları sanatçılarına göre alfabetik olarak düzenleseniz ABBA’dan ZZ Top’a ulaşmak için bir buçuk yıl müzik dinlemeniz gerekirdi.

Endüstriyel ölçekte korsanlık yapıyor ama kimseye söylemiyordum. Saklaması kolay bir sırdı. Bana plakçada rastlayamaz, beni partilerde DJ’lik yaparken göremezdiniz. Dosyalar *chat* kanallarından, Napster’dan ve BitTorrent’ten tedarik edilirdi; bin yılın başından beri paramla tek bir albüm satın almadım. Eskinin plak koleksiyoncuları tozlu albüm kapaklarıyla bodrum katlarını ağzına kadar doldururken benim dijital koleksiyonum bir ayakkabı kutusuna sığabiliyordu.

Bu müziklerin çoğunu asla dinlemedim. Aslında ABBA’dan nefret ederim ve dört ZZ Top albümüm var ama birinin bile adını söyleyemem. Beni dürten şey neydi acaba? Merak elbette bir rol oy-

nadı ama şimdi, yıllar sonra, asıl isteğimin elit ve seçkin bir zümreye mensup olmak olduğunu görebiliyorum. Bu, bilinçli bir dürtü değildi ve eğer bunu bana söylemiş olsanız inkâr ederdim. Ne var ki bu, yeraltı korsan dünyasının sapkın tuzağıydı ve herkesin gözden kaçırdığı meseleydi. Korsanlık sadece müzik elde etmenin bir yolu değildi; kendi içinde bir alt kültürdü.

Dijital dosya indirme trendinin en ön safındaydım. Birkaç yaş daha büyük olsaydım kendimi bu işe böylesine kaptırmayabilirdim. Daha yaşlı arkadaşlarım korsanlığa kuşkuyla ve bazen düpedüz husumetle bakıyorlardı. Bu durum, müziksever arkadaşlarım için de geçerliydi – hatta onlar için bilhassa geçerliydi. Bir zamanlar plak toplamak da bir alt kültürdü ve ortaya çıktı ki albüm bulmak, bu nesli tükenen tür için ikinci el satışlarını taramayı, indirim sepetlerini elekten geçirmeyi, müzik gruplarının e-posta listelerine katılmayı ve salıları plakçı gezmeyi gerektiren heyecan verici bir uğraştı. Oysa benim ve benden daha gençler için koleksiyonculuk çaba gerektirmiyordu: Müzik oracıkta duruyordu. Zor olan yegâne şey, ne dinleyeceğine karar vermektir.

Birkaç yıl önce bir gün, devasa albüm listemde gezinirken, anısların aklıma temel bir soru geldi: Tüm bu müzikler nereden gelmişti? Cevabı bilmiyordum ve araştırdıkça kimsenin de bilmediğini fark ettim. Elbette MP3 olgusuyla, Apple’la, Napster’la ve Pirate Bay’le ilgili hayli haber, yorum, makale bulmak mümkündü ama keşfedenlerle ilgili pek az malumat vardı ve dosyaları izinsiz kopyalayanların kim olduğu hakkında neredeyse hiçbir bilgi yoktu.

Bu konuyu saplantı haline getirdim ve araştırmam derinleştiçe olağanüstü şeyler keşfetmeye başladım. Orijinal MP3 korsan kliğinin manifestosunu buldum, o kadar eski bir belge ki görüntüleyebilmek için bir MS-DOS emülatörü kullanmak zorunda kaldım. Mucitlerinin bile kayıp kabul ettiği orijinal MP3 dönüştürücüsünün kırık, *shareware** demosunu buldum. 1982’den itibaren 30 yıl boyunca tüm büyük korsan ekipleri tarafından sızdırılanların –yazılım, müzik, film– takip edildiği gizli bir veritabanı buldum.² Mikronezya ve Kongo’da, Panama paravan şirketler adına tescilli, gerçek sa-

* Kısıtlı yazılım. (Ç.N.)

hipleri meçhul, gizli internet siteleri buldum. Binlerce sayfalık mahkeme belgeleri içinden sinsi küresel komploların detaylarını gün ışığına çıkararak dinleme tapeleri, FBI izleme kayıtları ve işbirlikçi ifadeleri buldum.

Varsayımım müzik korsanlığının kitle kaynaklı bir hadise olduğuydu. Yani, indirdiğim MP3'lerin kaynağının dünyanın dört bir yanına yayılmış yükleyiciler olduğuna ve bu dağılık korsanlar ağının herhangi bir anlamlı örgütlenme içinde olmadığına inanıyordum.

Bu varsayım yanlıştı. Bazı izi sürülemez dosyalar hakikaten internetin tesadüfi sakinlerinden geliyordu. Ne var ki korsan MP3'lerin büyük çoğunluğunu birkaç örgütlü grup yayınlıyordu. Adli veri analiz yöntemlerini kullanarak bu MP3'leri ilk çıkış yerlerine kadar izlemek genellikle mümkündü.³ Teknik yaklaşımı klasik araştırmacı muhabirlikle birleştirerek bu alanı daha da daraltmayı başarabileceğimi fark ettim. Çoğu zaman, korsan dosyanın izini sadece genel menşesine değil, belirli bir zamana ve kişiye kadar sürmek mümkündü.

Elbette asıl sır buydu: İnternet insanlardan meydana geliyordu. Korsanlık sosyal bir olaydı ve nereye bakmanız gerektiğini bir kez öğrenince kalabalık içerisinde bireyleri seçmeye başlayabiliyordunuz. Mühendisler, yöneticiler, araştırmacılar, hükümlüler ve hatta tükenmiş insanlar – hepsinin bir rolü vardı.

İşe Almanya'dan, kaale alınmayan bir mucit ekibinin can çekişen bir ticari girişimden birkaç 1.000 dolar kazanmak uğruna küresel bir endüstriyi kazara kötürüm bıraktığı yerden başladım. Ekipte yer alanlar bu süreçte had safhada zenginleştiler. Bu adamlar, röportajlarında gerçek yüzlerini gizlediler ve yarattıkları kaosla aralarına mesafe koymaya çalıştılar. Hatta riya içindeydiler, ama başarılarını teslim etmemek imkânsızdı. Dinleme laboratuvarında yıllarca süren bir inzivanın ardından dünyayı fethedecek bir teknolojiyle ortaya çıkmışlardı.

Sonra New York'a geçtim ve 70'li yaşlarının başında, nüfuzlu bir müzik yöneticisi buldum. Küresel rap piyasasını iki kez ele geçirmişti. Üstelik bu, tek başarısı da değildi; araştırdıkça farkına vardım ki bu adam popüler müziğin ta kendisiydi. Son 40 yıl içinde Stevie Nicks'ten Taylor Swift'e şu ya da bu şekilde elinin değmediği tanınmış bir sanatçı veya grup yok gibiydi. Eşi benzeri görülmemiş

bir korsan saldırısı karşısında işleri kötü gitmiş ama o sevdiği endüstriyi ve sanatçıları korumak için yiğitçe mücadele etmişti. Bu adamın tüm rakiplerinden üstün olduğu benim gözümde su götürmezdi. Ne var ki çektiği çilenin karşılığını yakın geçmişimizin en çok kötülünen yöneticilerinden biri haline gelerek alacaktı.

Dikkatimi Manhattan'ın göbeğindeki gökdelenlerden Scotland Yard ve FBI genel merkezlerine yönelttim; sebatkâr dedektif ekiple-rine söz konusu dijital *samizdat*'ın kaynağının tespit edilmesi görevi verilmişti ki bu hiç takdir görmeyen bir vazife ve genellikle yıllar alan bir süreçti. Buldukları ipuçlarını Kuzey İngiltere'de bir apartman dairesine dek takip ederek Borges'i bile imrendirecek bir dijital kütüphaneyi yönetmiş bir Hi-Fi' delisi buldum. Ardından Silikon Vadisi'nde akıl almaz bir teknoloji tasarlamış fakat bunu paraya dönüştürmekte külliyyen başarısız olmuş bir girişimciyle tanıştım. Sonra elimdeki ipuçları beni Iowa'ya; ardından Los Angeles'a, tekrar New York'a, Londra'ya, Sarasota'ya, Oslo'ya, Baltimore'a, Tokyo'ya ve ardından upuzun bir süre boyunca bir dizi çıkmaz yola götürdü.

Nihayet kendimi hepsinden daha garip bir yerde, Kuzey Carolina'nın batısındaki küçük bir kasabada buldum. Burası görünürde teknoloji ve müziğin küresel birleşiminden olabildiğince uzaktı. Burası, tahta kaplama Baptist kilise ve kişiliksiz kurumsal acenta manzaralarıyla Shelby'ydi. Burada bir adam, neredeyse tam bir tecrit altında çalışarak sekiz senede en dehşetli dijital korsan şöhretini elde etmişti. Koleksiyonumdaki korsan dosyalardan büyük çoğunluğunun kaynağı oydu; internet müzik korsanlığının sıfır noktasıydı ama hemen hemen hiç kimse adını bilmiyordu.

Güvenini kazanmam üç yıldan fazla sürdü. Sık sık kız kardeşine ait çiftlik evinin oturma odasında oturup saatlerce konuştuk. Bana anlattığı şeyler dudak uçuklatıcıydı – kimi zaman inanmakta güçlük çekiyordum ama verdiği tüm detaylar elimdeki kanıtlara uyuyordu. Bir seferinde görüşmemizin sonunda soracak oldum:

“Dell, neden bunların hiçbirini daha önce kimseye anlatmadın?”

“Abi, soran olmadı.”

1. BÖLÜM

MMP3'ün ölümü 1995 baharında Almanya'nın Erlangen şehrinde bir konferans salonunda ilan edildi. Sözde tarafsız bir uzman grubu, MP3 teknolojisine son kez burun kıvrarak tercihini MP3'ün ezeli rakibi MP2'den yana kullandı. Bu, her şeyin sonu demekti ve MP3'ün mucitleri de bunun farkındaydı. Devlet fonları tükenmeye yüz tutmuş, kurumsal sponsorları onları terk etmeye başlamış, dört yıllık satış desteğinin ardından yarattıkları teknoloji uzun vadeli tek müşteri dahi bulamamıştı.

Konferans salonunda dikkatler, MP3 ekibinin lideri ve teknolojinin ardındaki itici entelektüel güç Karlheinz Brandenburg'un üzerine toplanmıştı. Brandenburg'un yüksek lisans öğrencisi olarak yaptığı çalışmalar bu teknolojinin üretilmesine rehberlik etmiş ve Brandenburg son sekiz yılı fikirlerini ticarete dönüştürmek için harcamıştı. Hırslı ve zekiydi, müziğin geleceğiyle ilgili vizyonu bulaşıcıydı. Emrinde çalışan 15 mühendis vardı ve milyon dolarlık bir araştırma bütçesini yönetiyordu. Ne var ki son açıklamayla birlikte, ekibini bir mezarlığa sürüklemiş gibi duruyordu.

Brandenburg'un fiziği etkileyici değildi. Uzun boyluydu ama kambur duruyordu, istikrarsız bir vücut dili vardı. Topuklarının

üzerinde sallanıp duruyor, ince bedeniyle hacıyatmaz gibi ileri geri gidiyor, konuşurken hafif daireler çizerek başını sallıyordu. Gereğinden uzun saçları koyu renkliydi, asabi ve kesintisiz gülümsemesi küçük, eğri büğrü dişlerini açığa çıkarıyordu. Tel çerçeveli gözlüklerinin ardında birbirine yakın, koyu renk gözleri vardı. Öbekler halinde çıkan sakalından kedi bıyığına benzeyen başıboş tüyler fışırıyordu.

Kısık sesle konuşurken kısa keskin nefeslerle böldüğü cümleleri uzun ve dilbilgisi açısından kusursuzdu. Lüzumsuz ölçüde nazikti ve insanları sürekli rahatlatmaya çabalaması aslında onları daha da geriyordu. Konuşurken pratik meselelere takılıyor, ara ara, muhtemelen dinleyenlerin sıkıldığını hissederek monoton teknik söylevini komik olmayan ve beceriksizce yaptığı esprilerle tatlandırmaya çalışıyordu. Kişiliğinde iki steril güç bir araya gelmişti: Mühendislere özgü şüphecilik ve *typisch Deutsch* diye tabir edilen, ülkeye has bunaltıcı muhafazakârlık.

Her şeye rağmen parlak biriydi. İleri bir matematik yeteneği vardı ve çağdaşları arasında saygın bir yer edinmişti. Bu adamlar, zorlu akademik disiplinlerde sivrilmiş ve hayatlarını rekabetçi alanların en üst seviyelerinde geçirmiş kişilerdi. Genelde entelektüel te vazuya meyilli değillerdi ama Brandenburg'dan bahsederken kibirleri yatışıyor, suskun ve kabullenmiş bir tavır takınıyorlardı. Biri, "Matematiği çok iyi," derken, diğeri, "Hakikaten çok zeki," diyor-du, bir başkası bir mühendis için olabilecek korkunç itirafla, "Çöze-mediyim bir problemi çözdü," diyordu.¹

Kendisine karşı çıkıldığında Brandenburg duraklar, gözlerini kısar, sonra da karşı iddiayı ciddiye almadığını keskin bir bilimsellik ile anlatmaya koyulurdu. Karşı çıkarken sesi neredeyse duyulmaz olur, yanıtlarında aşırı derecede ihtiyatlı davranır; bir savı, destekleyecek verisi yoksa asla öne sürmezdi. Aynı şekilde, konferans salonunda komiteye son itirazını yaparken MP3'e son noktayı bir fısıltıyla koyuyordu.

Bozgun daima acıdır, ama bu sefer daha da acıydı. Brandenburg, 13 yıllık bir çalışmayla dijital ses alanının yanıtız ve en çetin sorularından birini çözmüştü. Komitenin reddettiği araştırmalar

bütünü on yıllar öncesine dayanıyordu. Mühendisler 1970'lerin sonundan beri MP3 benzeri bir şeyin kuramını oluşturmakla meşguldüler. Şimdiye kadar bulanık ve atıl kalmış bu bilimsel alandan harikulade bir şey ortaya çıkmıştı: Üç nesil öncesine dayanan bir araştırmanın rafine ürünü. Ne var ki bu, salondaki takım elbiselilerin umurunda değildi.

Brandenburg'u bu konuya yönlendiren, tez danışmanı Dieter Seitzer adında kel, gür sesli bir bilgisayar mühendisiydi. Seitzer da, kendi tez danışmanı Eberhard Zwicker'e çok şey borçluymuştu. Zwicker, saplantılı bir araştırmacı ve insanların sesi algılama biçimlerini bilimsel yöntemle inceleyen "psiko-akustik" adlı pek bilinmeyen bir disiplinin babasıydı. Seitzer, Zwicker'in çırağı, işitsel deneği ve en mühimi, ezeli rakibi olmuştu. İkili yaklaşık on yıl boyunca hafta içi her öğle yemeği sonrası masa tenisi için buluşmuş; Seitzer, Zwicker'in kafasına attığı pinpon topları eşliğinde insan algısının sınırları hakkındaki derslerini dinlemişti.² Zwicker'in gerçek deneklerle yıllarca sürdürdüğü çalışmaların neticesinde tahakkuk eden ana bulgu, insan kulağının bir mikrofon gibi davranmadığıydı. Kulak uyum sağlayan bir organdı ve doğal seçim, onun 1) dili işitmesi ve yorumlaması ve 2) devasa etobur kedilere karşı bir erken uyarı sistemi vazifesi görmesi gerektiğine karar vermişti.

Kulak, bu hedeflere ulaşmasına yetecek kadar işitiyordu, daha iyi değil, anatomik açıdan kusurlu bir miras devralmıştı ve Zwicker'in araştırması bu hataların beklenmedik kapsamını gün ışığına çıkarılmıştı. Örneğin eşzamanlı yarım ses veya daha büyük aralıklı iki sesi herkes ayırt edebiliyordu ama Zwicker, seslerin perdelerini birbirlerine yaklaştırdığında insanların tek bir ses duyduklarını sandıklarını fark etti. Perdece pes sesin şiddeti, tiz olandan daha yüksekse bu sanı bilhassa güçlüydü. Benzer bir biçimde herhangi bir dinleyici aralarında yarım saniye bulunan iki tık sesini ayırt edebiliyordu ama Zwicker, bu aralığı kısaltarak kulağı yalnızca bir ses duyduğuna ikna edebileceğini keşfetti. Burada da, tıklardan birinin ses şiddetini artırarak etkiyi daha belirginleştirmek mümkündü. Bu "psiko-akustik maskeleyme" yanılısamalarının bileşik tesiri, duyduğumuz haliyle gerçekliğin kurgudan ibaret olduğu anlamına geliyordu.

“Witt nefes kesici bir hikâye anlatıyor;
başrolde müziğin kodamanları, titiz mi titiz
Alman biliminsanları, korsanlar ve basit
hırsızlar var... Bayıldım.”

Colin Greenwood, Radiohead

Billboard dergisinin “tüm zamanların en iyi 100 müzik kitabı”; *Time*, *Forbes*, *The Washington Post* ve *The Financial Times* gibi yayınların yılın en iyi kitapları arasında gösterdiği *Bedava Müzik*; tarihin en büyük korsanı, müzik piyasasının en etkili patronu, devrim yaratan bir keşif ve devasa bir yasadışı müzik sitesi üzerine nefes kesici bir hikâye. MP3’ü icat eden Alman ses mühendislerinden, on yıl içinde iki bin albüm sızdıran Kuzey Carolina’lı CD fabrikası işçisine, plak şirketi patronlarının uluslararası müzik piyasasına yön verdiği Manhattan gökdelenlerinden, internetin en kuytu köşelerine uzanan *Bedava Müzik*, dijital müzik korsanlığının gizli tarihine ışık tutuyor.

MUNDI

mundik kitap.com
twitter.com/mundik kitap
facebook.com/mundik kitap
instagram.com/mundik kitap

ISBN 978-120-13611-2

9 786056 956157